

Kincses Károly:

A mutáló kórus

Normális ember szinte fizikai örömet érez, amikor szájával lassan intonálva, elstutogja, félhangosan kiejti, vonatablaktól kihajolva, belekiabálja a szélbe ezeket a szavakat: lomo, ljubityel, szmena. Ezek hatására hasonlatos mintegy a javasember, a sámán által skandált szöveghez, mind gyorsabb egymásutáni ismételtetése elvezethet a teljes révületig: lomo, ljubityel, szmena, lomo, ljubityel, szmena, lomo, ljubityel, szmena. És így tovább, a végén egyszerre mindenki fortéban: és hiszek a camera obscura mindenekfelettválóságában!

Próbáljuk csak ki! És ha bejön, akkor gondolkozzunk tovább együtt: ilyen érzékletes nevű tárgyakkal csakis jó dolgokat lehet művelni. Példa erre Kóczán, Demeter, Major, a három-negyed KOMEDA. TE az más, neki az nem elég, hogy egy kultikus tárgyál szóljon bele a világ dolgainak fecsegésébe, ő nem csak a mit és hogyan találja ki, de a mivelt is. És ez így teljesen rendbenlévő dolog.

Mint ahogyan szerintem a TEKODEMA is egy világ csudája. Nem elsősorban azért, mert annak idején, még az előző évezredben, évszázadban, 1996-ban négy egri főiskolás fiú összeállt, létrehozott egy alkotócsoporthat. Sok ilyen csoport alakult, virult ki kocsmák asztalainál, presszó füstjében, művelődési házak erre a célra rezervált közösségi helységeiben. Nagy tervek, nagy nekibuzdulások, kezdeti eredmények... aztán. Aztán még olyan sok fontos dolog van a világon, az önálló egzisztencia megteremtése, saját család, lakás, más helyszínek, más társak.

Aztán a fotótörténész vakarózhat, hogy mivé lett az SZB Csoport, a Foton csoport, a Dokumentum, Stúdió Nadar, a Gödöllői Stúdió, az Esztergomi Fotóklub, a Nagybaracskaí szociófotós tábor vagy más nagy reményekkel indult, darab ideig fungált, majd múlttá lett szerveződés.

Itt, most éppen tíz esztendeje négy jóhangú, jólképzett énekes állt össze egy férfikarrá. Nagyon elérő egyéniségek. Régi, még régibb és néha, véletlenül akar új eszközök által, de hangsúlyotottan fényképészeti úton létrejött micsodáik (lolográfiák, lunafotográfiák meg ilyenek) közösen sokkal érdekesebb képet adnak az általuk birtokolt világdarabkákról, mint külön-külön. Azért részleteiben is érdekesek, de így együtt meg valami más. Talán nevezhetnénk állásfoglalásnak is. Bizonyítéknak, hogy nem kell okvetlenül bedőlni mindenféle szélnek. Hogy a mai, elizélt, tök hülye világunkban évtizedes távlatban is képes négy ember együtt dolgozni, gondolkozni, örömködni. Csakazértis. A közös nótázások időnként tisztán csengő kánonként szólal meg a négy férfi hangja, néha meg kamaszosan kicsit mutál az összhangzat. De ez nem hiba, sőt. Nekem gyakran jobban is tetszik a megbicsakló hang személyessége, esendősége, mint a hibátlanul iskolázott vokál gépies tökéletessége. S ha a négyből egy esetleg időnként falsul szólna, a másik három mindig elviszi. Ez az együtténeklés egyik nagy előnye, a kétségtelenül meglévő összetartozás örömén felül. Ezt ők is tudják, talán jobban mint én ezért is vállalnak viszonylag gyakran közös fellépéseket, bár szólóénekesi karriert is meg-

megcsillantanak előttük. Eleddig szerencsére hiába. Nézzük, kik alkotják a Kórust?

MA.

A technikai tökéletlenség mértéktelen hajszolása jellemzi leginkább Major Lajos munkáit. Szinte látom magam előtt hamiskásan mosolygó arcát, amint konzervdobozból fabri-kált camera obscurájáal éppen elrazolja barátai, üzletfelei, leendő ellenségei portréját, agyo a Lomoval hosszas előkészületek után paralaxishibás, fejlevágott portékat csinál, vagy ahogy a Ljubityelnek nem annyira a végtelenre, sokkal inkább az örökléte korrigált lencséivel képeket fabrikál. Képei többnyire annyira tudatosan esetlegesek, tökéletlenek, hogy ezzel komoly örömet szerez a nézőinek. Egynek legalábbis, az biztos.

KO.

Kóczán Gábot más. Ő lehet, hogy mg rendes fényképezőgépet is használ időnként. Neki nem gond, ha a képein az kelenik meg, amit a keresőben lát, és az sem feltétlenül kizáró körülmény, ha véletlenül egy képe éles lett. De akkor mitől TEKODEMA? Jó kérdés, de fel sem tettem volna, ha nem tudnám rá a választ. Mert ő is, hasonlóan a társaihoz annyira tudja ezt a dolgot, amit jobb híján fényképezésnek nevezünk, szóval annyira tudja, hogy pontosan körvonalazódott benne, mi az, amit biztosan nem akar. És ami ezen felül marad, azzal mind megpróbálkozik.

DE.

Lomoval esküvőt fotografálni némileg istenkísértés. De Dememter Ádám szívesen kísért. Az egész jelmezes, beöltözéses, szerepjátszós esküvői idétlenséget ezzel a kamerával az időt-lenségbe emeli át. Immáron nem Kiss Pál és Gerberák Júlia esküszik, hanem zajlik a műsor, amióra világ a világ, egyház az egyház, állam az állam, s Demeter egyebet sem tesz, mint a hosszú ívű röppálya egy kis részét saját képeiből rakja ki. És akkor ez már nem házassági ceremónia, hanem fénykép, méghozzá nem is akármilyen. Akinek az igenjét Demeter örökíti meg, ne mondjon a végén nemet, mert az osztoz-kodásnál mi lesz a fotókkal? Persze fotográfái ő mást is, aki ilyen más fotót birtokol, az mondhat bármire nemet is.

TE.

Az összes kórustag kacérkodik a képző-művészettel Demeter néha fest, Major Kóczán grafikusként gyűjtögeti a kenyérrevalót, Telek Balázs viszont amikor fényképeznie kellene festeni kezd, ha festés a feladata, zenél, ha meg együttesben ül, térde közt kongával, bizonyos, hogy művészetelméleti problémákon agyal. Csoda-e, ha az ember csodálkozik, mikor készülnek mégis azok a camera obscurás fotói, melyekkel gyakorta mutat fityiszt tér-idő konvencióinknak.

A kórus tagjainak hosszú, békés öregséget, és amíg a torkukon hang jön ki, további öröms együtténeklést kívánoKK.

Kincses Károly: A mulató kórus, TEKODEMA, Mai Manó könyvek 2./ 2005